

ปริศนาแห่งภูมิปัญญาท้องถิ่น

รศ. ดร. คุณหญิงอารมย์ ฉนวนจิตร

อ้างอิง: สุวบุษ ทินนะลักษณ์. (2549). *ปริศนาภูมิปัญญาท้องถิ่น*.
กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยทรทัศน์.

ปริศนาแห่งภูมิปัญญาท้องถิ่น

- โทษเข้าคู่ Modernization Globalization
 - วิกฤตความตึกปกลึกลับเกิดจากการพัฒนาแนวสมัยใหม่
 - ✦ วิกฤตความเป็นตัวของตัวเอง
 - ✦ ฟ่านโกธราทไฟ
 - ✦ วิกฤตค่านิยม จริยธรรม วัฒนธรรม ประเพณี
 - ✦ วิกฤตความมั่นใจ
 - ✦ ไม่กล้าคิดเอง หรือ คิดคนเดียว
 - ✦ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- ฉบับที่ ๑-๘ อังคพัฒนามหาวิทยาลัยบูรณินยอม

2

□ เกิดวาทกรรมใหม่ๆ เช่น

- ◆ การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development)
- ◆ สังคมที่ใช้ความรู้เป็นฐาน (Knowledge-based Economy)
- ◆ เศรษฐกิจที่ใช้ความรู้เป็นพื้นฐาน (Knowledge Economy)

□ ความรู้เป็นเงื่อนโซ่ของการพัฒนา

3

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

- การบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้วยการมาบรรจบแบบเสริมพลังกัน (synergy)

4

ภูมิปัญญาท้องถิ่น (ต่อ)

- เรียนรู้ร่วมกันอย่างเข้าใจถึงความแตกต่าง ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ของคนในกระบวนการเรียนรู้

5

ภูมิปัญญาท้องถิ่น (ต่อ)

- ร่วมกันสร้างความรู้ใหม่จากความแตกต่างมากกว่าที่จะเน้นการถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือความรู้

6

■ ปัจจัยสำคัญในการบูรณาการความรู้ทั้งสองประเภท

● บทบาทของผู้ริเริ่มกระบวนการเข้าสู่การบูรณาการ

● จุดผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

● ปัญหาที่ต้องแก้ไข

● วิธีการแสวงหาคำตอบ

การแก้ปัญหา

และปัจจัยที่ทำให้บรรลุสิ่งที่ต้องการ

7

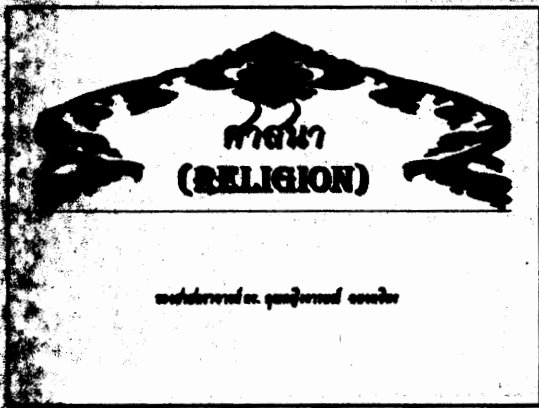
■ อุปสรรคในกระบวนการแสวงหาคำตอบ

■ ผลที่ได้รับจากการแก้ปัญหา

■ การขยายความรู้สู่ชุมชนอื่น

8

ความหมายของศาสนา

- เรื่องที่เกี่ยวข้อง ผูกพันกับพระเจ้า
- คำสั่งสอน
 - สั่ง - บังคับให้ทำตาม ใครฝ่าฝืนมีโทษ เช่น พระวินัย (ศีล)
 - สอน - ชักชวนให้ทำตาม ใครปฏิบัติตามจะเป็นผลดี เช่น ควรมิเมตตาภรรยา ส่วนนี้ คือ (ธรรม)

ลักษณะคำสั่งสอน

จริยธรรม ศีลธรรมทั่วไป ละชั่วทำดี เพื่อความสงบสุข

อำนาจเหนือประสาทสัมผัส เช่น อำนาจพระเจ้า-เทวนิมิต อำนาจพรหม อเทวนิยม

จุดหมายสูงสุดของชีวิต

- นิพพาน → พุทธ
- โมกษะ → เชน
- ไปอยู่กับพระเจ้า → อิสลาม

ศาสนกิจ คือ กิจที่ศาสนิกชนของศาสนาต้องปฏิบัติ

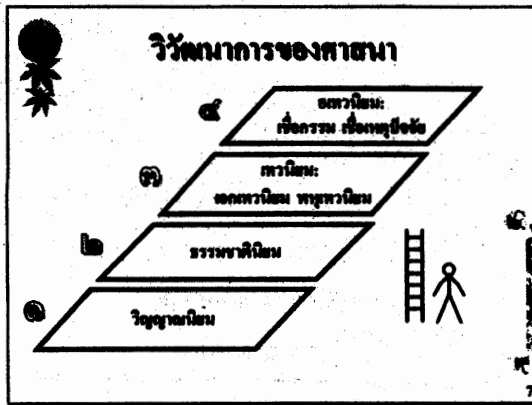
- อุปสมบท → พุทธ
- ศารภาพบาป → คริสต์
- ทำละหมาด → อิสลาม

องค์ประกอบของศาสนา

1. ศาสนา
2. คัมภีร์ทางศาสนา
3. นักบวช
4. สถานที่ของผู้สืบต่อศาสนา หรือประกอบกิจ
5. ปุจฉาวิสัชนา หรือปุจฉานิสถาน

คุณลักษณะรวมของทุกศาสนาว่าด้วยสิ่งใด

1. สิ่งเคารพสูงสุด
2. หลักคำสั่งสอน

ทวีปที่เป็นบ่อเกิดทางศาสนา คือ ทวีปใด

ศาสนาโซโรอัสเตอร์ + ศาสนาบาไฮ	→	อิหร่าน
ฮินดู คริสต์	→	ป่าละต๋าย
อิสลาม	→	ซาอุดีอาระเบีย
พราหมณ์ พุทธ เช่น ดิซ	→	อินเดีย
เต๋า ขงจื้อ	→	จีน
ชินโต	→	ญี่ปุ่น

- ### ประเภทศาสนานับเป็นกี่ประเภท
๑. ธรรมชาติเทวนิยม
 ๒. เทวนิยม
 - เอกเทวนิยม → คริสต์ อิสลาม
 - ทวีเทวนิยม → โซโรอัสเตอร์
 - พหุเทวนิยม → พราหมณ์

- ### คุณค่าของศาสนา
๑. เป็นศาสนาที่เก่าแก่ที่สุด มีบันทึกที่เก่าแก่ที่สุด
 ๒. เป็นบ่อเกิดของศาสตร์ทั้งหลาย
 - ประติมากรรม
 - ศิลปกรรม
 - รัฐศาสตร์
 - เศรษฐศาสตร์
 - วัฒนธรรม
 - วิทยาศาสตร์

- ### คุณค่าของศาสนา
๑. เป็นมารดาแห่งกัลยาณธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี กฎหมาย
 ๔. เป็นตัวช่วยให้เข้าใจสภาพความจริงของมนุษย์ มากกว่าศาสตร์อื่น
- คน $\begin{cases} กาย \\ ใจ \end{cases}$

- ### คุณค่าของศาสนา
๑. เป็นบ่อเกิดแห่งภราดรภาพ ทำให้คนนับถือศาสนาเดียวกันเป็นพี่น้องกัน
 ๒. เป็นตัวช่วยยกระดับจิตใจมนุษย์
 ๓. เป็นแสงสว่างนำทางชีวิต
 ๔. ช่วยให้เห็นเสรีภาพ (ภายใน)
 ๕. เป็นเครื่องประกันสังคม
 ๑๐. ช่วยสร้างคนให้เป็นคนดีแท้
 ๑๑. เป็นมรดกของโลกแห่งความรื่นวาศ

ทำไมคนจึงนับถือศาสนา?

ศาสนาเป็นเครื่องมือที่มนุษย์ใช้สนองความต้องการทางจิตใจ เพื่อ

- บรรเทาความกลัว
- สมองตอบจินตนาการ
- ชกคนให้สูงกว่าพวกอื่น
- แสวงหาความเจริญสูงสุด
- หลักคำประกันตนให้เป็นปกติสุข

ชนิดของศาสนา

- ศาสนาที่ตายแล้ว
- ศาสนาที่ยังมีชีวิตอยู่

ศาสนาที่ตายแล้ว

ศาสนา	หลักคำสอน
๑. อียิปต์โบราณ	มีชาติหน้า นรก สวรรค์ บทป บุญ คุณ โทษ ศาสนะสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ว่ากันเป็นผี ∴ จึงสร้างนัมมี สร้างปิรามิด
๒. กรีกโบราณ	เป็นความเชื่อ ธรรมชาติ เทวนิยม เทพสถิตย์คนธรรมชาติ
๓. เซอติก (เยอรมัน)	เทพเทวนิยม: ทำพิธีกรรมตามเทพเจ้าประหลาด

ศาสนา	หลักคำสอน
๔. เมโสโปเตเมียโบราณ	ความเชื่อแบบนอกเทวนิยม เทพเทวนิยม นับถือพระอาทิตย์ - ให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ - ให้อาหารแก่คนทั่วไป - ดูแลคนเจ็บป่วย - ห้ามฆ่ากันผู้หญิง
๕. เปอร์เซียโบราณ (ฮินดา)	ธรรมชาติ เทวนิยม พิธีล้างบาป ธาราภาพบาป บูชาสัตว์
๖. อารยัน อินเดีย (เมโสโปเตเมีย)	นับถือเทพเจ้า

ศาสนา	หลักคำสอน
๗. ศาสนาบาบิโลเนีย ฮัยทิวโบราณ (เมโสโปเตเมีย) ปัจจุบันคืออิรัก	นับถือเทพเจ้า ธรรมชาติ เทวนิยม ศาสนาทางการเมือง มีแต่พระเจ้าไม่มีพระคุณ - สร้างปฏิทินสุริยคติ แปลงเวลา 1 ปีเป็นเดือน - สร้างเครื่องมือควงวัด - สร้างหัวหนังสือ - มีปรัมพิธี - โหราศาสตร์
๘. ศาสนาฮิตไทต์ (Hittite) (แถบทะเลเมดิเตอร์เรเนียน)	ศาสนาเทพเทวนิยม

ศาสนาที่ยังมีชีวิต

ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู
(Brahmanism-Hindunism)

นับถือเทพเจ้า 3 ประเภท

๑. ประเภทประทับบนสวรรค์
๒. ประเภทประทับในอากาศ
๓. ประเภทประทับบนพื้นโลก

19

ศาสนาพราหมณ์ แบ่งเป็นยุค

ยุคพระเวท (ความรู้เกี่ยวกับเทพเจ้า) 1,000-100 ปีก่อน
พุทธศักราช พระเวทเป็นคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ที่สุด
ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

๑. อุคเวท - บทสวดสรรเสริญเทพเจ้า
 ๒. สามเวท - บทสวดทำนองสวดระขับกล่อมเทพเจ้า
เพื่อจะได้ประทานพร เป็นบทร้อยกรอง
 ๓. ยชุสเวท - บทสวดสำหรับประกอบพิธีกรรม เป็น
บทร้อยแก้ว
- อาถรรพ์เวท - ว่าด้วยเวทมนต์ คาถาอาคม

20

พระเวท ประกอบด้วย ๔ ส่วนคือ

๑. มंत्रะ คือ มนต์ บทสวดสำหรับสรรเสริญเทพเจ้า
๒. พราหมณะ คือ กฎเกณฑ์ คำอธิบายในการสวดและทำ
พิธีกรรม
๓. อารัณยณะ คือ หลักคำสอนที่ลึกซึ้งเรื่องมนุษย์ โลก
วาคมัน และปรมาคมัน
๔. อุปนิษัท คือ ปรัชญาอันเป็นแก่นสารในเรื่องต่าง ๆ

21

ยุคพราหมณ์: 100 ปีก่อนพุทธศักราช
เป็นพวกพหุเทวนิยม แบ่งวรรณะเป็น 4 พวก
เป็นพวกทำพิธีกรรม
แบ่งเป็น ๒ ยุค ได้แก่

๑. ยุคมหากาพย์: รามายณะ
 ๒. ยุคสุตตร
๓. ยุคอินดู: พ.ศ. 700 เชื่อว่าพระพรหมเป็น
นามธรรม ควรเปลี่ยนเป็นรูปธรรม

22

หลักคำสอนของศาสนาพราหมณ์

- สอนให้มีความเมตตากรุณาต่อกัน
 - การให้ปัน
 - การต้อนรับด้วยความเอื้ออาทร
 - ไม่พึงทำให้ผู้อื่นบาดเจ็บ
 - การไม่ทำร้ายใคร

23

หลักคำสอนของศาสนาพราหมณ์

- สอนให้มีขันติ
- สอนถึงหน้าที่ของทุก ๆ คน: การไม่ทำร้าย
มีศีลจะ ไม่ลักขโมย เว้นความโกรธ เว้น
ความละโมภ เว้นความกำหนัดอินดี
- สอนถึงหลักปฏิบัติต่อกัน: ปฏิบัติต่อผู้อื่น
เหมือนปฏิบัติต่อตนเอง

24

หลักคำสอนของศาสนาพราหมณ์ (ต่อ)

สอนวิธีหาความสุขและรู้เท่าทันความจริง

- ความสุขที่สมบูรณ์ เกิดจากจิตที่ปราศจากความอยาก
- คนฉลาด คือ คนที่สามารถควบคุมเอาชนะ ภายใต้นิไมให้ตกไปในอารมณ์ (ภควัทคีตา)
- ไม่เศร้ากิน ตีใจกิน ไม่หวั่นไหว (ภควัทคีตา)
- การกระทำที่ไม่ยึดมั่น ปราศจากความอยาก ทำ เพื่อหน้าที่ ไม่ใช่เพื่อความรัก ความเกลียด และ ก้าวไร (ภควัทคีตา)

25

หลักคำสอนของศาสนาพราหมณ์ (ต่อ)

สอนว่าวิญญาณเป็นอมตะ

ตาย ↔ เกิดใหม่ (ภควัทคีตา)

- ทำหน้าที่ บิดามารดา ↔ บุตร
- ทำหน้าที่ ครูอาจารย์ ↔ ศิษย์
- ทำหน้าที่ สามี ↔ ภรรยา
- ทำหน้าที่ นาย ↔ ป่าว
- ทำหน้าที่ ราชา ↔ ราษฎร

26

สรุปลักษณะพื้นฐานของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

สลับซับซ้อน แตกต่างทางความเชื่อ-การปฏิบัติ

๒. เป็นพหุเทวนิยม เอกเทวนิยม อเทวนิยม
๓. เชื่อนิคมความศักดิ์สิทธิ์ของพระเวท
๔. เชื่อว่าคนประกอบด้วย
 - กาย + ใจ
 - กาย → มตะ
 - ใจ → อมตะ

27

สรุปลักษณะพื้นฐานของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู (ต่อ)

๕. ใจ หรือวิญญาณเป็นอมตะ ติดเอาร่างใหม่
๖. สังสารวัฏ คือ การเวียนว่ายตายเกิด
๗. โมกษะ เป็นจุดหมายสูงสุด ปราศจากทุกข์

28

ภควัทคีตา

ภควัทคีตา (สันสกฤต: **भगवद्गीता**, อ่านว่า "พะ-กะ-วัค-คี-ตา") เป็นชื่อคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ของศาสนาฮินดู โดยเฉพาะสำหรับนิกายไวษณพหรือผู้ที่ยกย่องพระวิษณุ (พระนารายณ์) เป็นพระเจ้าสูงสุด ชื่อคัมภีร์ ภควัทคีตา (ภควคฺ + คีตา) แปลว่า "บทเพลง (หรือตำนาน) แห่งพระผู้เป็นเจ้า" นำเรื่องราวส่วนหนึ่งมาจากมหากาพย์มหาภารตะ ประกอบด้วยบทกวี 700 บท

29

ภควัทคีตาว่าด้วยหลักธรรม 2 ประการ คือ

๑. หลักอภิปรินญา ว่าด้วยเรื่องอาत्मันว่ามีสภาพเป็นสัตว์ที่เที่ยงแท้ถาวร ไม่มีคร่าหรือทำลายได้
๒. หลักจริยศาสตร์ ว่าด้วยธรรมะหรือหน้าที่ของกษัตริย์ คือ หน้าที่รบเพื่อทำลายล้างอธรรม และผดุงศีลธรรมโดยไม่หวังผลตอบแทน

30

๒. ศาสนายูดาห์ (Judaism)

ศาสนานับถือเอกเทวนิยมที่ยังมีชีวิตอยู่
 เกิดก่อน พ.ศ. 957-657 ก่อนพุทธกาล (Buddha Era)
 หลักคำสอน: มาจากบัญญัติ ๑๐ ประการ (ของศาสนา
 คริสต์ อิสลาม และฮินดู)

๑. สอนให้มีความเมตตากรุณาต่อกัน
 ให้ทาน มีระดับดังนี้

31

หลักคำสอนของศาสนายูดาห์

๑. ไม่ฆ่าคนเป็นโง่ ต้องให้ผู้อื่นมีส่วนร่วมไม่ได้
๒. ไม่ฆ่าคนเป็นโง่ ต้องให้คนอื่นรู้ถึงส่วนที่ไม่ถูกต้อง
๓. ไม่ฆ่าคนเป็นโง่ ไม่ดีต่อคนอื่น ผู้ที่ไม่รู้ถึงกฎที่ไม่ถูกต้อง
๔. ไม่ฆ่าคนเป็นโง่ ไม่ดีต่อคนอื่น ไม่รู้ถึงกฎที่ไม่ถูกต้อง
๕. ไม่ฆ่าคนเป็นโง่ ไม่ดีต่อคนอื่น ผู้ที่ไม่รู้ถึงกฎที่ไม่ถูกต้อง
๖. ไม่ฆ่าคนเป็นโง่ (ไม่ฆ่าคน)
๗. ไม่ฆ่าคน

32

หลักคำสอนของศาสนายูดาห์ (ต่อ)

๘. สอนให้สุภาพอ่อนโยน
๙. สอนให้ระมัดระวังคำพูด
๑๐. สอนให้ช่วยเหลือด้วยความรัก
๑๑. สอนให้เห็นความสำคัญของพี่น้อง
๑๒. สอนให้ควบคุมอารมณ์
๑๓. สอนให้รักความยุติธรรมและความซื่อสัตย์

33

หลักคำสอนของศาสนายูดาห์ (ต่อ)

๑๔. สอนถึงการพิพากษา วินิจฉัยความ และการลงโทษ
๑๕. สอนถึงความสำคัญของตนเอง
๑๖. สอนถึงผู้หญิง
๑๗. สอนให้นับถือบิดามารดาและผู้ใหญ่
๑๘. สอนให้ยึดกรรมเป็นสำคัญ
๑๙. สอนถึงวิถีชีวิตของคนฉลาด

34

คำสอนทั่วไป

- ให้อะไรใครไม่ห้องจำ แต่รับอะไรจากใครจะลืมไม่ได้
- เน้นเรื่องความยุติธรรมเป็นอย่างมาก
- ผู้สั่งสอนที่ดีที่สุด คือ อีจ็อง ครูที่ดีที่สุด คือ เวลา

หนังสือที่ดีที่สุด คือ โลก

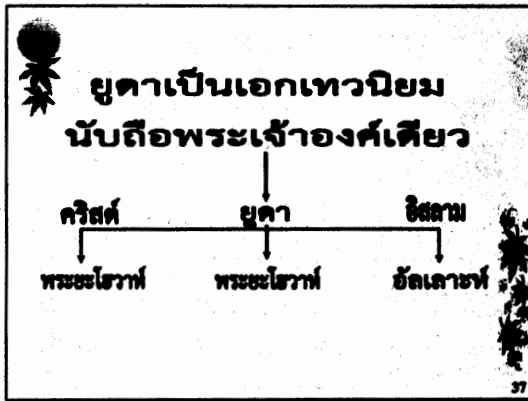
35

หลักความเชื่อและจุดหมายสูงสุดในศาสนายูดาห์

ศาสนาประทานแก่ชาวยิว

- เป็นเอกเทวนิยม คือ พระยะโฮวาห์
- มีเทวดาอยู่มากมาย
- วิญญาณเป็นอมตะ
- ส่งเสริมให้ทำพิธีกรรม
- คัมภีร์สูงสุด คือ คัมภีร์ Torah
- มี ๓ นิกาย
- มีถ้องแฉ็ก ๆ คิดไว้ที่สภาประชุมบ้าน เรียกว่า เมซุซาห์

36

๓. ศาสนาไซโรอัสเตอร์

- เกิดในประเทศอิหร่าน
- เป็นศาสนาของจักรวรรดิเปอร์เซีย
- ได้รับการยกย่องจากนักปราชญ์ชาวกรีก เช่น นักปรัชญา เพลโต อริสโตเติล
- ใช้คำว่า ไซโรอัสเตอร์ - ปัญญา

38

สูญหายไป เพราะ?

๑. การรุกรานของ Alexander the great บังคับให้เผาวิหาร และให้นับถือศาสนากรีกแทน
๒. ศตวรรษที่ ๑๗ อิสลามยึดครองอิหร่าน บังคับให้นับถือศาสนาอิสลาม

39

หลักคำสอน

- > สอนให้เมตตาการุณา
- จะเป็นคุณธรรมข้อแรก ข้อที่สอง คือ ทาน
- บทหนักที่สุด คือ การพูดเท็จ
- > สอนถึงคุณค่าของความซื่อสัตย์และคุณธรรม
- > สอนถึงความสำคัญของมนุษย์
- ความมีอิสระที่จะเลือกเอาระหว่างความดีกับความชั่ว

๔๐

หลักคำสอน

- > สอนถึงความสำคัญของคนผู้ประพฤติธรรม
- > สอนให้ทำดีต่อกันดี และต่อต้านคนชั่วและศัตรู
- > สอนให้แต่งงาน ไม่ส่งเสริมเพศนักบวช
- > สอนถึงหน้าที่ของมนุษย์ทุกคน

41

หลักคำสอน (ต่อ)

หน้าที่ของมนุษย์มี ๓ อย่าง คือ

๑. ทำศัตรูให้เป็นมิตร
๒. ทำคนชั่วให้เป็นคนดี
๓. ทำคนโง่ให้ฉลาด

จงสร้างนิสัย ๔ อย่าง คือ

๑. เอื้อเฟื้อเมตตาแก่บุคคลตามสมควร
๒. มีความยุติธรรม
๓. เป็นมิตรต่อทุกคน
๔. กีดกันอธรรมออกไปจากตัวอย่างจริงจัง

๔๒

หัตถ์คำสอน (พอ)

สอนถึงกรรม

๑. ความชั่วตอบแทนความชั่ว
๒. ความดีตอบแทนความดี
๓. ความเพียรก่อให้เกิดโทษชั่วชีวิต
๔. ความจริงทำให้ชีวิตสูงส่ง

หัตถ์คำสอน (ต่อ)

คำสอนทั่วไป

๑. ความดีคือ ความอ่อนน้อมต่อมคน ความเป็นผู้ว่าง่าย เป็นเรื่องพึงปฏิบัติ
๒. ความยากจนเพราะชื่อเสียง ดีกว่าความมั่งคั่งอันเนื่องมาจากทรัพย์สินของผู้อื่น
๓. นักพรตคือไม่โลภ นักบรคคือไม่รุกรานใคร หึงไม่ทำลายสัตตญา ไม่ใช้อวด และไม่แสดงอำนาจ

รูปคำสังสอนของศาสนาโซโรอัสเตอร์

๑. กิดคิ (Humata)
๒. พุคคิ (Hakhta)
๓. ท้าคิ (Hvarshata)

เทพเจ้าของศาสนาโซโรอัสเตอร์

(ไม่ให้ความสำคัญด้านพิธีกรรม)

๑. เทพแห่งความดี → พระอหุระ มาชคะไทเป็นสัญลักษณ์ของพระอหุระ มาชคะ
๒. เทพแห่งความชั่ว → พระอหวิมัน

ปัจจุบัน ศูนย์กลางศาสนาโซโรอัสเตอร์อยู่ที่บอมเบย์

๕. ศาสนาชินโต (Shintoism)
(ประเทศญี่ปุ่น)

ชิน - เชน - เทพเจ้า
เค้า - ทน

- ไม่มีคำสอนที่แน่นอน
- ไม่มีคัมภีร์ที่ตายตัว
- เป็นศาสนาพหุเทวนิยม

คำสอนที่ปลูกใจให้ชาวญี่ปุ่นเป็นชาตินิยม

- องค์เคารพเทพเจ้า
- องค์ปฏิบัติคามทางของเทพเจ้า
- องค์เคารพบรรพบุรุษ
- องค์กรุณาต่อผู้อื่น
- ถือโลกเป็นครอบครัวเดียวกัน
- ปฏิบัติคนเป็นที่นึ่งของคนทั้งหลาย
- ชยันในการทำงาน

สรุปคำสอน

๑. รักเทพเจ้า
๒. รักธรรมชาติ
๓. รักความสะอาด
๔. รักความกล้าหาญ
๕. รักความซื่อสัตย์

ลักษณะพื้นฐาน

๑. เป็นพุทธนิยมน
๒. บูชาบรรพบุรุษและพระเจ้าจักรพรรดิ
๓. ให้ความสำคัญต่อธรรมชาติ ความสะอาด ความกล้าหาญ และความซื่อสัตย์
๔. จุดหมายสูงสุด คือ คายแล้วเกิดเป็นเทพเจ้า

คันจิในศาสนา

๑. Kojiki - จดหมายเหตุ เทพนิยาย
๒. Ninongi - พงศาวดารญี่ปุ่น
๓. Yengishiki - ว่าด้วยพิธีกรรมในโอกาสต่าง ๆ
๔. Meenyoshu - ว่าด้วยวินัย

ลักษณะศาสนา

- ไม่ได้กล่าวถึงชีวิตในโลกหน้า
- ไม่มีคำสอนด้านศีลธรรมและอภิปราย
- นับถือเพื่อความเป็นบ้าน เพื่อชาติ

๕. ศาสนาคำ (Taoism)

ศาสนาแห่งธรรมชาตินิยมของเหลาจื๋อ

หลักคำสอน:

คำ เป็น นามธรรม แต่มีอยู่จริง
เป็นธรรมชาติอยู่เหนือสมมติ

ความว่างเป็นบ่อเกิดของสรรพสิ่ง - อนันตคา
สูญสุญตา - มหาาน หมายถึง ว่างเปล่าจากตัวตน

ประโยชน์ของความว่าง

ใช้ประโยชน์จากความมีและความว่าง

ความมี และ ความว่าง เป็น พหุสัมพันธ์

ข้อหนึ่งให้:

อยู่แบบธรรมชาติ ไม่ฝืนใจ

- ดำรงชีวิตอย่างธรรมชาติ ไม่เติมแต่งให้ผิดไป
- มีเมตตาและเอาชนะความชั่วด้วยความดี
- มีสันโดษ ไม่โลภและเห็นแก่ตัว
- ไม่มีหาชนะใครใหญ่กว่าความโลภ
- ไม่ให้รุกรานใคร

55

สอนให้รู้จักตนเอง เอาชนะตนเอง

ผู้ที่รู้จักคนอื่น ชื่อว่า ผู้สังเกต
 ผู้ที่รู้จักตนเอง ชื่อว่า ผู้มีปัญญา
 ผู้ชนะคนอื่น ชื่อว่า ผู้แข็งแกร่ง
 ผู้ชนะตนเอง ชื่อว่า ผู้เข้มแข็ง
 ผู้รู้จักพอ ชื่อว่า ผู้ร่ำรวย
 ผู้หากเพียร ชื่อว่า ผู้มีจักษ่มั่นคง

๑๘๑ (ศก 33)

56

หลักความเชื่อและจุดหมายสูงสุดของเต๋า

เชื่อว่าเต๋า เป็นธรรมชาติที่ศักดิ์สิทธิ์
 เป็นพลังแห่งความดีงามสูงสุด
 จุดมุ่งหมายสูงสุด คือ ให้เข้าถึงเต๋า โดยแบ่งเป็น 2 สาย

๑. เต๋าดำ → จิตตฺยสงบ รู้เท่าทันความจริง
๒. เต๋าสีขาว → เพื่อนประโยชน์มาใช้ด้าน อภินิหาร เวทมนต์

57

เต๋า การหาความจริง

←

•ธรรมชาตินิยม
 •ค้นหาความจริงภายใน
 •ไม่ทำอะไรด้วยอุปกรณ์

•รักสงบ
 •อภินิหาร
 •ความขี้บ

↓

การค้นหาความจริง เพื่อเป็นอมตบุคคล

58

ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนา

ศาสนาเต๋า + ศาสนาขงจื้อ + ศาสนาพุทธ

↓

{ จีน } ← { อินเดีย }

{ ฝึกอาณ (ฌาน) } { ในผู้จีน ชื่อ ฌานชาน }

{ ไม่ปฏิบัติสืบต่อทางจิต
 ประสบการณ์ของจิตจะช่วยให้เกิดปัญญา
 ไม่มีพิธีกรรม
 ฌานจึงเป็นวิถีชีวิต - เต๋า }

59

๖. ศาสนาขงจื้อ (Jainism)

ศาสนา คือ มทวิระ

เกิดในอินเดีย

←

←

มาจากคำว่า
 จีนะ แปลว่า ชนะ คือ
 การเอาชนะกิเลสของตนเอง
 ก็เลยเป็นตัวอย่างการที่สุ
 ญเป็นเหตุของการทำสมา
 การเวียนว่ายตายเกิด

การถือไม่กิน หรือบิณฑบาตของเซน
 คือ สืบจากการเวียนว่ายตายเกิด
 วน เป็นศาสนาแห่งสติ
 ถือว่า การไม่เบียดเบียนกันเป็นสิ่งสำคัญมาก
 อดิศา ยินยอมยอมขืนเป็น
 การถือ ปีกว่ายิ่งกว่าการพูด

60

หลักคำสอน

คำสอนพื้นฐาน คือ ปัญจพรค

๑. อหิงสา คือ การไม่เบียดเบียน
๒. สัตยะ คือ พูดแต่ความจริง
๓. อัศติยะ คือ ไม่ขโมย
๔. พรหมจริยะ คือ ประพฤติพรหมจรรย์
๕. อปวิกรณะ คือ ไม่โลภอยากได้

เขมแบ่งซึ่งมีชีวิตเป็น ๒ ชนิด

๑. ชีวิตที่เคลื่อนที่ไม่ได้
: ต้นไม้ พืชต่าง ๆ
๒. ชีวิตที่เคลื่อนที่ได้ แบ่งเป็นระดับ
ตามสภาพส่วนประกอบของร่างกาย
ตั้งแต่ระดับต่ำ - สูง ดังนี้

ชีวิตที่มีอายตนะ ๕ อย่าง
คือ กาย+ชีวทา+ขาน+จักขุ+โสต เช่น สัตว์ คน

ชีวิตที่มีอายตนะ ๔ อย่าง คือ กาย+ชีวทา+ขาน+จักขุ เช่น นก

ชีวิตที่มีอายตนะ ๓ อย่าง คือ กาย+ชีวทา+ขาน เช่น มด

ชีวิตที่มีอายตนะ ๒ อย่าง คือ กาย + ชิวทา

คำสอนทั่วไปของศาสนาเซน

สอนให้มีเมตตา กรุณา มุทิตา ทมะขันต์

- ๑. กรุณาโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน
- ๒. ยินดีกับความสำเร็จของบุคคลอื่น
- ๓. ไม่ควรโกรธเมื่อถูกกล่าว อวดดีไม่แสดงออก
- ๔. ไม่ควรส่งเสียงดังเพราะโกรธ
- ๕. ไม่ควรเปิดใจให้ความคิดอันเป็นบาปไหลเข้ามา
- ๖. ขันติธรรมเป็นคุณธรรมสูงสุด

สอนถึงอำนาจกรรม

- ๑. แต่ละคนย่อมรับทุกข์เฉพาะตัว สำหรับกรรมที่กระทำลงไป
- ๒. อาหารย่อมก่อเป็นเนื้อหนังได้ฉันใด กรรมนี้ย่อมก่อเป็นรูปท่อน้ำวิญญาณก็ฉันนั้น

๓. สอนถึงความสำคัญของการหักห้ามใจ

- ๑. ชีวิตที่เกิดมีขึ้นได้ ก็โดยการหักห้ามตนเอง
- ๒. ค้นหาค้นหาเป็นเหตุแห่งทุกข์
- ๓. การเอาชนะตนเองนั้นยากมาก แต่หากเอาชนะได้ก็เท่ากับชนะอย่างอื่นทุกอย่าง

สอนถึงทางพ้นทุกข์

- ๑. สอนให้รู้ความจริง
- ๒. หลีกเลียงความโง่เขลา
- ๓. การทำลายความรัก - ความขัง เป็นทางพาไปถึงความสิ้นทุกข์

๔. สอนถึงความจริงของชีวิต

ความเกิด ความแก่ ความเสียใจ ความตาย เป็นทุกข์

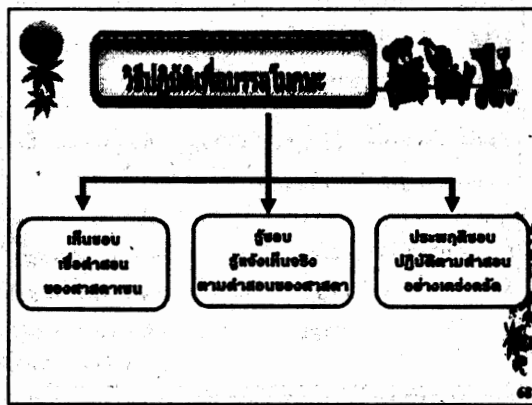
- ๑. เหตุที่เกิดทุกข์ คือ ค้นหา
- ๒. ทางที่ดับทุกข์ คือ ดับค้นหา

หลักความเชื่อ และจุดที่มาของสูงสุด

การหลุดพ้นจากกิเลส คือ จุดหมายสูงสุด

ชาวเขนปฏิบัติธรรมเพื่อเข้าถึงโมกษะ

โมกษะ คือ ภูมิที่พ้นไปจากทุกข์ ไม่ต้องเวียนว่ายตายเกิด

- ลักษณะพื้นฐานของศาสนาเขน**
- ๑. เป็นอเทวนิยม
 - ๒. เป็นศาสนาแห่งความบริสุทธิ์ทางศีลธรรมและจิตใจ เป็นมนุษย์ในปัจจุบัน เป็นเทพเจ้าในภพหน้า
 - ๓. เชื่อว่า ทุกชีวิตมีวิญญาณ
 - ๔. เชื่อว่า วิญญาณเป็นอมตะ
 - ๕. เชื่อว่า คนเราจะดี-ชั่ว อยู่ที่กรรม (ต่อต้านวรรณะ-การอ้างบาท)
 - ๖. สถาบันนักบวช
 - ๗. เชื่อว่า โมกษะ เป็นภูมิสูงสุด

๑. ศาสนาพุทธ (Buddhism)

{ ศาสนา คือ พระพุทธเจ้า }

{ เป็นอเทวนิยม }

{ คำสอนทั้งปวงมีวิญญาณอมตะ }

หลักคำสอน

เป็นศาสนาที่มีคำสอน (ธรรม) เป็นความจริงตามธรรมชาติ มีความสอดคล้องกับวิทยาศาสตร์

วิทยาศาสตร์เจริญเท่าไร ก็ยิ่งเผยแผ่ธรรมมากขึ้นเท่านั้น โดยเฉพาะเรื่องของชีวิต เพื่อแก้ปัญหา กับทุกข์ในชีวิต

ความจริงที่ไม่เป็นไปเพื่อความดับทุกข์ พระพุทธเจ้าไม่ทรงสอน

ลักษณะพิเศษ

<p>ไม่มาจากศาสนาอื่น</p> <ul style="list-style-type: none"> -คิด ๕ -วางข้อธรรมกับวิธการไม่จดจาร
<p>ปฏิรูป (ปรับปรุงศาสนาเขน)</p> <ul style="list-style-type: none"> -แก้ไขข้อบกพร่องของศาสนาเขน -วางข้อธรรมใหม่ -แก้ไขข้อบกพร่องของศาสนาเขน
<p>ปฏิวัติ (ต่อต้านกับศาสนาเขน)</p> <ul style="list-style-type: none"> -วางข้อธรรมใหม่ -วางข้อธรรมใหม่ -วางข้อธรรมใหม่
<p>ไม่เปลี่ยนแปลง</p> <ul style="list-style-type: none"> -แก้ไขข้อบกพร่อง -แก้ไขข้อบกพร่อง

ประโยชน์ของพุทธศาสนา

เป็นไปเพื่อประโยชน์ ๓ อย่าง คือ

ประโยชน์ในชาตินี้ •หลักคำสอนมาก ที่สุด เพราะคน ส่วนใหญ่อยู่ในโลก นี้	ประโยชน์ในชาติหน้า •ผิดในสุคติ •ศรัทธา •ศีล •จาคะ •ปัญญา	ประโยชน์อย่างอื่น คือ นิพพาน •อิริยมรรค ๘ เก่นรอบ อริยพจน คำวิชอบ พยายามของ เจริญชอบ ระลึกของ การงานชอบ สมาธิชอบ
--	---	--

โยชน์ในชาตินี้ เช่น

ธรรมสำหรับการตั้งตัว มี ๔ ประการ

- ๑. อุดหนุนสัมปทา - ถึงพร้อมด้วยความเพียร
- ๒. อาวัชสัมปทา - รักษาทรัพย์ที่หาได้
- ๓. กัลยาณมิตรคทา - การคบเพื่อนดี
- ๔. สมชีวิตา - การรู้จักจ่ายทรัพย์เลี้ยงชีวิตให้เหมาะสม

ความสุขของภควัตถุ ๔ ประการ

- ๑. จากการมีทรัพย์ สำหรับเป็นหลักประกันเลี้ยงตน
- ๒. จากการจ่ายทรัพย์ มีทรัพย์ไม่ยอมใช้ก็ไร้สุข
- ๓. จากการไม่เป็นหนี้ จิตใจสบายไม่กังวล
- ๔. จากการประกอบกิจการงานที่ปราศจากโทษ

สิ่งที่ทำให้ชีวิตฉ่ำมอม คือ อบายมูข

คนทิ้งหลักเลี้ยงอบายมูข ๖ ประการ

- ๑) นักเลงผู้หญิง (ผู้ชาย)
- ๒) คีมนำเมา ยาเสพติด
- ๓) เล่นการพนัน
- ๔) ดูการละเล่น
- ๕) คบคนชั่วเป็นมิตร
- ๖) เกียจคร้านทำงาน

ธรรมสำหรับครองใจคน “สังคหวัตถุ ๔”

ธรรมที่เป็นทางแห่งความสำเร็จ “อิทธิบาท ๔”

๖. สอนถึงธรรมซึ่งนำไปสู่ความสุข :

สุขอื่นยิ่งกว่าความสงบไม่มี

การไม่เบียดเบียนกันเป็นสุขในโลก

ความสันโดษเป็นทรัพย์อย่างยิ่ง

นำความโกรธได้ เป็นสุข

ผู้ประพฤติธรรมย่อมอยู่เป็นสุขทั้งโลกนี้โลกหน้า

สอนถึงความสำคัญของทุกชีวิต

๗. สอนถึงความสำคัญของขันติและเมตตา
๘. สอนถึงความสำคัญของกรรม
๙. สอนให้เอาชนะความชั่วด้วยความดี
๑๐. สอนถึงความสำคัญของจิต ของธรรม

๑๑.๑

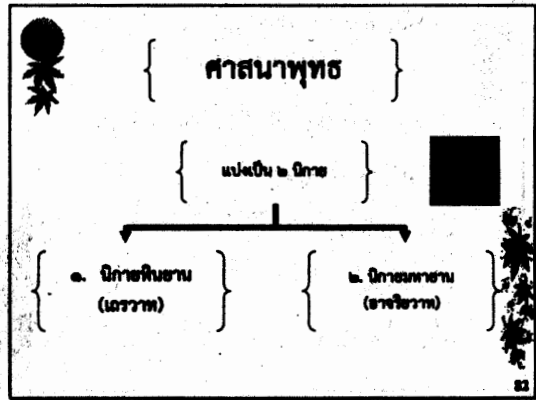
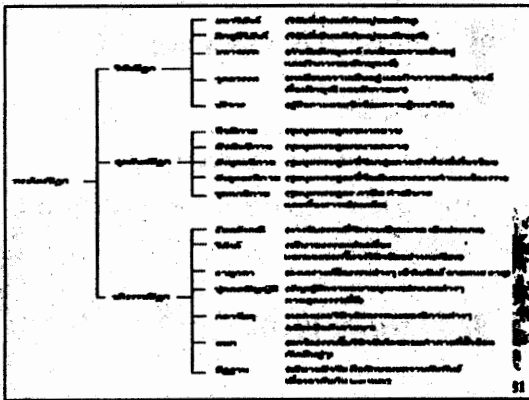
ลักษณะพื้นฐานของศาสนาพุทธ

๑. เป็น อเทวนิยม
๒. เป็นศาสนาแห่งการพัฒนาจริยศาสตร์
๓. เป็นศาสนาแห่งกรรมนิยม เชื่อกันว่าเวียนว่ายตายเกิด
๔. เป็นศาสนาแห่งความพอดี
๕. เป็นศาสนาแห่งการพึ่งตนเอง
๖. เป็นศาสนาที่มีจุดหมายสูงสุด คือ นิพพาน

คัมภีร์ในศาสนา

Primary Source หลักฐานชั้นหนึ่ง คือ พระไตรปิฎก

- พระไตรปิฎก แบ่งออกเป็น ๓ หมวด ได้แก่
 - วินัยปิฎก (ว่าด้วย วินัย คือ ทิสิกกรรมทางศาสนา)
 - สุตตันตปิฎก (ว่าด้วย ธรรมะมีเรื่องราวประกอบ)
 - อภิธรรมปิฎก (ธรรมะล้วน ๆ)

ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนาพุทธ - พราหมณ์ - เจน

	พุทธ	พราหมณ์	เจน
เชื่อว่า ศีลธรรมเป็นสิ่งที่นำความสุข	✓	✓	✓
เชื่อว่า ชักตนัน	✗	✓	✓
เชื่อว่า อนัตตา	✓	✗	✗
เชื่อว่า วิญญาณอมฤต	✓	✓	✓
เชื่อในพระเจ้าสูงสุด (ทวาริณ)	✗	✓	✗
เชื่อในกรรม	✓	✗	✓

* พราหมณ์ เชื่อในพระเจ้าสูงสุด คือ พระพรหม ซึ่งเป็นผู้กำหนดชะตาชีวิต
 * พุทธ เชื่อในผู้ป้อนกรรมวิบากคือตน คือสามารถดำเนินกรรมของตน
 เชื่อในกรรมว่าเป็นสิ่งยึดติดของตา

๘. ขงจื้อ (ปรัชญาหรือศาสนา?)

ขงจื้อ กล่าวถึง จริยศาสตร์ หลักประพฤติปฏิบัติของมนุษย์

- ทำอย่างไร มนุษย์จึงจะมีความสุข
- ทำอย่างไร สังคมจึงจะมีความสุข
- ทำอย่างไร ประเทศชาติจึงจะมีความสุข
- ทำอย่างไร โลกจึงจะมีความสุข

ขงจื้อ ไม่ได้สอนเรื่อง ความดีดับทางวิญญาณ โลกหน้า

ขงอ้อ เป็นศาสนา
เพราะมีองค์ประกอบเข้าข่าย ดังนี้

๑. มีศาสดา
๒. มีคัมภีร์
๓. มีนักบวช
๔. มีสถานที่อยู่ของผู้สืบศาสนา
๕. มีปูชนียสถานทางศาสนาและพิธีกรรม

หลักคำขังสอน

- ☉ การสร้างคนให้เป็นคนดี
- ☉ ศาสนา เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เป็นอันเดียวกัน
- ☉ คุณธรรมเป็นรากฐานของทุกอย่าง
- ☉ สอนเพื่อโลกนี้และชาตินี้เท่านั้น เน้นหน้าที่ของแต่ละคน

ขงอ้อ จัดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป็น ๕ ประเภท

๑. ผู้ใหญ่ → ผู้น้อย หรือผู้ปกครอง → ผู้ที่ปกครอง
๒. บิดามารดา → บุตรธิดา
๓. ธามี → ภรรยา
๔. พี่ → น้อง
๕. เพื่อน → เพื่อน

ลักษณะพื้นฐานของศาสนาขงอ้อ

- เน้นมนุษยนิยม
- อยู่กึ่งกลางระหว่างเทวนิยมและอเทวนิยม
- เชื่อว่า มัมนุชนิยมมีคุณธรรมแล้ว ทุกอย่างก็ปกติ โลกพร้อมอันเป็นสุข

จะทำให้มนุษยนิยมมีคุณธรรมได้อย่างไร ?

ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนา

ขงอ้อ + พุทธ + คริสต์ = สัมพันธ์ในส่วนที่ขงอ้อขาด

- ขงอ้อ + คริสต์ = แยกกันไม่ออก, มีอิทธิพลต่อชาวอินโดจีน

	ขงอ้อ	คริสต์
ต้องการความสุขทางกาย	✓	✗
ต้องการความเจริญทางสังคม	✓	✗
ต้องการความสงบทางจิต	✗	✓
แก่นสารสาระนิยม ค่านิยม?	ด้านสังคม	ด้านจิตใจ

ศาสนกิจในศาสนา

- อารีตประเพณี ; พิธีกรรมที่บรรพบุรุษทำต่อกันมา
- คุณธรรม: ความกตัญญูคุณเวที เป็นแกน
- การบูชาเทพเจ้าแห่งฟ้าดิน ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์
- การเซ่นไหว้

๘. ศาสนาคริสต์ (Christianity)

ศาสนาคริสต์

ศาสนาคริสต์ (Christianity) เป็นศาสนาที่เชื่อกันอย่างแพร่หลายที่สุดในโลก ศาสนาคริสต์มีต้นกำเนิดที่ประเทศอิสราเอล เมื่อประมาณ 2,000 ปีก่อนคริสตกาล (Tora)

91

หลักคำสอน

ใช้บัญญัติ ๑๐ ประการของศาสนายูดา

ศาสนายูดา

- จงรักภักดีต่อพระเจ้า
- จงรักเพื่อนบ้านเหมือนรักตนเอง

ปฏิรูป

- พระเยซูว่าเป็นพระบิดาของชาวฮิว
- เปลี่ยนเป็นพระบิดาของมนุษยชาติ
- พระเจ้าสัมพันธ์กับมนุษย์ ดุจญาติกับบ้าน
- เปลี่ยนเป็นคู่มือชีวิตกับบุตร
- รักเพื่อนบ้านฮิว เปลี่ยนเป็นรักมนุษยชาติ

ปฏิวัติ

- ศาสดา สิ้นต่อสืบ เปลี่ยนเป็น
- อย่าได้ตอบความชั่วด้วยความชั่ว
- จงรักมิตร เกียรติวงศ์ตระกูล
- เปลี่ยนเป็น จงรักศัตรูของท่าน

92

คริสต์ สอนให้มนุษย์:-

- มีเมตตาทุกเวลา
- รักกันระหว่างพี่น้อง
- ทำความดีเพื่อความดี
- เห็นแก่บุญมากกว่าทรัพย์สิน
- แสวงหาคุณธรรม
- รู้ความกรุณาของพระเจ้า
- รู้ความขัดแย้งกันระหว่างพระเจ้ากับเงิน
- เข้าใจหลักการคบกัน
- เข้าใจความสุขทางจิตใจ

93

หลักความเชื่อและจุดหมายสูงสุด

เป็นศาสนาเอกเทวนิยม

- เชื่อว่า พระเยซู คือพระเจ้าผู้ช่วยให้รอด, เป็นแสงสว่างของโลก
- โลกเป็นโลกชั่วคราว
- นรก-สวรรค์ เป็นนิรันดร์
- ชีวิตในโลกนี้มีเพียงครั้งเดียว สำหรับสร้างบุญ-บาป เพื่อโลกหน้า

94

ลักษณะพื้นฐาน

เป็นเอกเทวนิยม “พระเยซูฮิว”

- พระเยซูฮิว : พระบิดา พระบุตร พระจิต
- พระเยซูฮิว เป็นบ่อเกิดแห่งคุณธรรมต่าง ๆ
- พระเยซูฮิว เป็นผู้สร้าง รักษา และทำลายโลก

95

นิกายในศาสนาคริสต์

แบ่งตาม

- ความแตกต่างทางความเชื่อ
- ความแตกต่างทางความประพฤติ

คริสต์ศาสนา แบ่งเป็น ๓ นิกาย

- โรมันคาทอลิก (Roman Catholic)
- โปรเตสแตนท์ (Protestant)
- ออร์ทอดอกซ์ (Orthodox)

96

ศาสนกิจในศาสนา

๑. คีลล้างบาป
๒. คีลกำลัง
๓. คีลมหาสนิท
๔. คีลแก้บาปหรือภัยบาป
๕. คีลสมรส
๖. คีลบวช
๗. คีลเจิมครั้งสุดท้าย

97

๑๐. ศาสนาอิสลาม (ISLAM)

ศาสนาแห่งศรัทธาและการมอบกายถวายชีวิตแก่พระเจ้า

ที่เกิด:	ประมาณ ค.ศ. ๖๑๐ พ.ศ. ๑๑๓๓
ศาสนา:	ศาสนาอิสลาม
รากศัพท์:	ชื่อของศาสดาผู้เผยแพร่มุสลิมคือพระเจ้า
สาวก:	มุฮัมมัด และสาวก
ลักษณะ:	ศาสนาอิสลาม
คัมภีร์:	อัลกุรอาน (Al-quran) หรือที่เรียก Koran พระคัมภีร์ คือ คัมภีร์ที่สาวกของพระนบีมูฮัมหมัดควรรู้

98

หลักคำสอน

มุสลิมเชื่อพื้นฐานในศาสนาอิสลาม

- เน้นเรื่อง ศรัทธา หรือ ความเชื่อ จะสงสัยไม่ได้
- พระอัลเลาะห์ เป็นพระเจ้าองค์เดียว
- มุสลิมเชื่อว่า
 ๑. พระอัลเลาะห์มีจริง
 ๒. เชื่อในเทพบริวาร หรือเทวดา
 ๓. เชื่อในคัมภีร์อัลกุรอาน เป็นคัมภีร์ที่สมบูรณ์ที่สุด
 ๔. เชื่อในตัวแทนพระอัลเลาะห์
 ๕. เชื่อในวันสิ้นโลก
 ๖. เชื่อในกฎกำหนดสภาวะของพระอัลเลาะห์

99

หลักคำสอนทั่วไป

สอนให้:

- มีเมตตากรุณาต่อกัน
- กตัญญูยกย่องที่ต่อบิดามารดา
- สมรสแล้วห้ามหย่าร้าง และห้ามผิดประเพณี
- ไม่ให้ดื่มสุราเมรัย และยาเสพติดต่าง ๆ
- ไม่ให้ฮ้อกคอกเบียด รับสินบน ให้สินบน กักตุนสินค้า ทุจริต

100

หลักคำสอนทั่วไป (ต่อ)

- หลักการคบกัน
- ไม่ให้ฆ่าลูกตนเอง
- ไม่ให้หันมือถึงอื่นมาทัดเทียมพระอัลเลาะห์
- ค่อด้านความยุติธรรม
- ให้รักความยุติธรรม
- หลักการตัดสินความ
- ไม่ให้บังคับนับถือศาสนา

101

สรุปลักษณะพื้นฐานของศาสนาอิสลาม

๑. เป็นเอกเทวนิยม
๒. เป็นศรัทธานิยม
๓. มีคำสอนเข้าใจง่าย
๔. เน้นภาคปฏิบัติ ไม่สนใจทฤษฎี พิธีกรรม
๕. ส่งเสริมความเสมอภาค ภราดรภาพ และการช่วยเหลือกันระหว่างมุสลิม
๖. ส่งเสริมเพศจรรยา การแต่งงาน
๗. เน้น โลกหน้า มากกว่าโลกนี้
๘. ค่อด้านอบยมุข และความยุติธรรมทุกรูปแบบ
๙. ห้ามเชื่อเรื่องโชคชะตาไสยศาสตร์

102

คำสอนของนโปซั่มหมัด

การแสวงหาความรู้
 องค์กษัตริย์อยู่ในปลดจนถึงหลุมฝังศพ

๓. องค์ไปแสวงหาความรู้ แม้จะต้องไปไกลถึงเมืองจีน
๔. ความรักประเทศชาติ เป็นส่วนหนึ่งของศาสนา
๕. จงทราบไว้ เมื่อก่อนหนึ่งในร่างกายเนื้อคือ ร่างกายที่คิด
 ความ เมื่อมันเสีย ร่างกายก็เสียตาม เมื่อก่อนนั้น คือ หัวใจ
๖. ไม่นอบน้อมผู้ชายสำหรับ ทอง เงิน เสื้อผ้าไหม
๗. การเป็นทหารอยู่เวรยามเที่ยงคืนคิดขิว ได้ผลมากกว่า
 ๑๐๐ คืนของการทำนมาชและการถือศีลตลอด

นิกาย ๒ นิกาย

	ซุนนีย์	ชีอะห์
คัมภีร์	อัลกุรอานและหะดีษ	อัลกุรอาน
สถานที่	อาหรับ อาฟริกา ตุรกี	อิหร่าน อิรัก อินเดีย
สัญลักษณ์	ไร่ทวมกขาว	ไร่ทวมกแดง
ตำแหน่งสูงสุด	กาหิบ	อิหม่าม

ศาสนกิจ

มุสลิมมีกิจ ๕ อย่าง :

๑. ปฏิญาณว่า ไม่มีพระเจ้าอื่นนอกจากอัลเลาะห์
๒. ทำนมาซ (ละหมาด) วันละ ๕ ครั้ง
๓. บริจาคทาน (ซะกาต) เพื่อชดเชยจิตใจให้สะอาด
๔. ถือศีลลอด (ฮัจ-คิยาม - การละเว้น การยับยั้ง)
๕. ประกอบพิธีฮัจญ์ (ฮัจญ์ - การมุ่งไป การเยือน)

๑๑. ศาสนาซิก (Sikhism)

{ ศาสนาแห่งมิตรภาพและภราดรภาพ }

ที่เกิด	ประเทศอินเดีย ปี พ.ศ. ๒๐๑๒
ที่มาของคำสอน	มาจากคำสอนที่เด่นๆ ศาสนาฮินดูและอิสลาม
ลักษณะ	ประนีประนอม
ศาสดา	นานัก (รูปนั้ชือ: ไม้สงบ มีเศศคากฤษณา ศาตรพธรรม นักคิด นักประพันธ์ นักศาสนา)
วิธีประกาศศาสนา	ดูรูนานักแสดงค้วว่าเป็นทั้งฮินดูและอิสลาม
คัมภีร์	ควันละ (คันละ ; คัมภีร์) ศาหิบ (พระ)
สัญลักษณ์	

หลักคำสอน

๑. สอนถึงความเป็นเอกภพของพระเจ้า
๒. ควรคักกิเลส
๓. ทำสมาธิเพื่อเข้าถึงวิมุติ โดยการเพ่งพระเจ้าเป็น
 อารมณ์ และบวิกรรมถึงพระนามของพระองค์
 ด้วยความจงรักภักดี

ลักษณะพื้นฐาน

เอกเทวนิยม (มีหลายพระนาม ชาวโลกเรียกต่างกัน)

๒. โลกนี้เป็นโลกจริง ไม่ใช่โลกมายา
๓. คนยิ่งใหญ่ช่วยอาตมัน หรือมนะ
๔. เชื่อว่ากรรมสามารถให้ผลทั้งชาตินี้และชาติหน้า
๕. วิญญาณเป็นอมตะ
๖. จุดหมายสูงสุดของศาสนาอิสลาม คือ หลุดพ้นจากความทุกข์ ฝึกฝนเข้านาย เข้าถึง วิมุติ อยู่ร่วมกับพระเจ้าในวันคร
๗. ไม่สนับสนุนนักบวช คัดค้านการถือขันนวรรณะ การอาบน้ำล้างบาป การบูชารูปเคารพ

109

นิกายในศาสนา

อิสลามมี ๒ นิกาย ได้แก่

๑. นิกายนิกายนักบินฉลาม หรือ ฮาดีษรี
 - คำร้องชีวิตอย่างเรียบง่าย
 - โกนผม โกนหนวดได้

110

นิกายซุนนี หรือ สิงห์

ต้องรับ "กาะ" ๕ ประการ คือ

- ๑) ภาษา ไร้มม หนวด เศรายาว ไม่ตัด
- ๒) กังนมา หรือไว้อาหรับหวิมม
- ๓) กัจฉา กางเกงขาสั้น
- ๔) กลา กำไลที่หัวมือ
- ๕) กิรปาน คาบ (ชาวอิสลามต้องคาบไว้มวยมม)

เมื่อรับ "กาะ" จึงมีนามต่อท้ายว่า ซิงห์

111

ลักษณะปฏิบัติ-

๑. นับถือศาสดาทุกองค์เป็นบิดา คนเป็นบุตร
๒. นับถือที่เกิดของครูโควินทสิงห์ คือ เมืองปากตติบุตร
๓. นับถือวรรณะ
๔. ห้ามทะเลาะระหว่างอิสลาม
๕. พลีชีพเพื่อศาสนา
๖. ไม่มั่วสวาท

112

๑. เว้นแต่ร่างกายหรือหริวไร้อาหาร
๒. ไม่เป็นอยู่อย่างฟุ่มเฟือย
๓. ไม่เกี่ยวข้องกับผู้ที่ปฏิบัติกับต่อศาสนา
๔. ไม่คบกับคนไม่ส่งเสริมการรบ
๕. ห้ามเกี่ยวข้องกับคนเบียดเบียนชาติ
๖. ฟิงจีมา ฟันคาบ และมวยปล้ำ
๗. ห้ามใช้สิ่งผิด

113

ศาสนกิจในศาสนา

สิ่งที่พึงกระทำให้เกิดขึ้น มี ๗ อย่าง คือ

๑. เลือกสถานที่สะดวกและสงบ
๒. ขำระร่างกายให้หมดจดและบริสุทธิ์
๓. ไม่พูด ไม่คิดถึงเรื่องอื่น
๔. เข้าใจและเชื่อมั่นนบทบวิกรรม
๕. ทำใจให้เป็นสมาธิ พึ่งพระเจ้าเป็นอารมณ์
๖. ปฏิบัติเป็นนิจ
๗. ทำบวิกรรมในเวลา ๓-๖ นาฬิกา (อมฤตเวลา)

114

๑๒. ศาสนาบาไฮ (Bahá'ism)

สถานที่	อิหร่าน
เวลา	พ.ศ. ๒๔๐๖
ศาสนา	บาฮาอุลลาห์ (บาริของพวก Báb)
หลักคำสอน	เพื่อสมานสามัคคี
สัญลักษณ์	* *
สถานที่ศักดิ์สิทธิ์	เมืองไฮฟาและเมืองอักคา ประเทศอิสราเอล
คัมภีร์	คิตาบิ อักคัส

- หลักความเชื่อ**
๑. เชื่อว่า พระเจ้ามีองค์เดียว เรียกชื่อต่างกัน
 ๒. ทุกศาสนาจากแหล่งเดียวกัน คือ พระเจ้าองค์เดียวกัน
 ๓. ทุกศาสนามีจุดประสงค์อย่างเดียวกัน สอนต่างกัน สภาพแวดล้อมต่างกัน
 ๔. มนุษย์ทุกคนเป็นญาติพี่น้องกัน

- หลักคำสอน**
๑. สอนให้มิมีเมตตา
 ๒. สอนให้รักมนุษยชาติ
 ๓. สอนให้เข้าใจธรรม
 ๔. สอนถึงความเสมอภาคของชายหญิง
 ๕. สอนถึงความเสมอภาคทางการศึกษา
 ๖. สอนให้ขจัดช่องว่างระหว่างฐานะ

- หลักคำสอน (ต่อ)**
๑. สอนให้สร้างศักดิ์ศรีในคน ให้พึ่งตนเอง
 ๒. การทำงานเป็นการบูชาพระเจ้า
 ๓. ให้ศึกษาทั้งศาสนาและวิทยาศาสตร์
 ๔. ให้เห็นความสำคัญของการควบคุม
 ๕. สนับสนุนภรรยาไม่ใช่นักบวช
 ๖. การกระทำสำคัญกว่าคำพูด

บรรณานุกรม

บุญมี แทนแก้ว. (2548). *ปรัชญาศาสนา*. กรุงเทพฯ: โอเคอินเตอร์.

พิน ดอกบัว. (2548). *ปรัชญาสุภาณิกแห่งชีวิต*. กรุงเทพฯ: ศิลปบรรณาการ.

พิน ดอกบัว. (2549). *ศาสนาปริศนาคืออะไร (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: ศิลปบรรณาการ.